

Nõukogu järeldused ELi üldise strateegia rakendamise edusammude kohta julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas

Sissejuhatus

1. Vastavalt Euroopa Ülemkogu 15. detsembri 2016. aasta järeldustele ning neis sisalduvatele suunistele, on nõukogu vaadanud läbi nõukogu 17. oktoobri ja 14. novembri 2016. aasta järelduste rakendamisel tehtud edusammud. Nõukogu tervitab allpool esitatud esialgseid edusamme, mida on tehtud, et täita ulatusliku meetmete kogumi abil ELi eesmärgi, mis tulenevad ELi üldisest strateegiast julgeoleku ja kaitse valdkonnas. Nõukogu kutsub üles tegema täiendavat tööd ja võtma vastu täiendavaid suuniseid ning pöördub nende küsimuste juurde tagasi mais, enne juunis toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist.

2. Nõukogu tuletab meelde, et see peaks aitama suurendada liidu suutlikkust tegutseda julgeoleku tagajana ning tõhustada ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat, samuti liidu üleilmset strateegilist rolli ning suutlikkust tegutseda iseseisvalt, vajaduse ja võimaluse korral koos partneritega.

3. Nõukogu tervitab käimasolevat tööd, mida komisjon teeb tihedas koostöös liikmesriikidega Euroopa kaitsealase tegevuskava rakendamiseks. Nõukogu tervitab ka komisjoni 30. novembri 2016. aasta teatistes sisaldunud kavatsust esitada 2017. aasta esimesel poolel uued ettepanekud, et luua Euroopa Kaitsefond, mis sisaldab võimete ühise arendamise liidest, mille liikmesriigid ühiselt kokku lepivad, ning teadusuuringute liidest (mille esimene etapp on ettevalmistava meetme käivitamine kaitsealaste teadusuuringute jaoks), mida tuleb analüüsida järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames. Nõukogu tuletab meelde Euroopa Ülemkogu poolt 2016. aasta detsembris Euroopa Investeeringuspangale esitatud üleskutset analüüsida meetmeid, et toetada investeringuid kaitsevaldkonna teadus- ja arendustegevusse.

Kooskõlas oma 14. novembri 2016. aasta järeldustega kordab nõukogu taas vajadust parandada ÜJKP tulemuslikkust ning arendada ja säilitada liikmesriikide võimeid, mida toetaks terviklikum, jätkusuutlikum, innovaatilisem ja konkurentsivõimelisem Euroopa kaitsesektori tehnoloogiline ja tööstuslik baas (EDTIB), mis aitaks kaasa ka töökohtade loomisele, majanduskasvule ja innovatsioonile kogu ELis ning võiks suurendada Euroopa strateegilist sõltumatust, tugevdades tema suutlikkust tegutseda koos partneritega. Nõukogu tuletab meelde, et need jõupingutused peaksid olema kaasavad (hõlmates võrdseid võimalusi kaitsetööstuse jaoks ELis), tasakaalustatud ja täielikus kooskõlas ELi õigusega.

4. Lisaks tervitab nõukogu kiirelt võetud järelemeetmeid nõukogu 6. detsembri 2016. aasta järeldustele, et rakendada kõiki valdkondi, mis sisalduvad ühisdeklaratsioonis, mille Varssavis allkirjastasid Euroopa Ülemkogu eesistuja, Euroopa Komisjoni president ja Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni peasekretär. Nõukogu kutsub sellega seoses üles tegema täiendavat tööd, pidades täielikult kinni kaasamise, vastastikkuse ja ELi otsustusprotsessi sõltumatuse põhimõtetest ning esitama 2017. aasta juunis aruande tehtud edusammude kohta.

ÜJKP kriisiohjestruktuuride parandamine

5. Täna kiidab nõukogu heaks ÜJKP missioonide ja operatsioonide operatiivplaanimise ja -juhtimise võime kontseptsioonikirjelduse. Lisaks Euroopa Ülemkogu poolt detsembris vastu võetud järeldustele ja kooskõlas nõukogu 2016. aasta novembri järeldustega sisaldab nimetatud kirjeldus meetmeid, mille eesmärk on suurendada ELi suutlikkust reageerida kiiremini, tõhusamalt ja sujuvamalt, tuginedes olemasolevatele struktuuridele ja seades eesmärgiks tsiviil-sõjalise koostöö tõhustamise, ning tehes seda osana ELi terviklikust lähenemisviisist. Sellest lähtuvalt nõustub nõukogu eelkõige järgmisega:

- Lühiajalise eesmärgina töötada välja sõjaliste operatsioonide plaanimise ja juhtimise teenistus (MPCC) ELi sõjalise staabi koosseisus Brüsselis, mis vastutab strateegilisel tasandil täitevvolitusteta sõjaliste missioonide operatiivplaanimise ja juhtimise eest ning tegutseb poliitika- ja julgeolekukomitee poliitilise kontrolli ja strateegilise juhtimise alusel. Hiljuti loodud MPCC töötab paralleelselt ja koordineeritult tsiviilmissioonide plaanimise ja juhtimise teenistusega (CPCC).
- ELi sõjalise staabi peadirektor on MPCC direktor ning täidab sellest tulenevalt missioonide ülevaate ülesandeid ka täitevvolitusteta sõjalistes missioonides, sealhulgas kolmes ELi väljaõppemissioonis Kesk-Aafrika Vabariigis, Malis ja Somaalias, kooskõlas kõnealuste missioonide heakskiidetud pädevusega.
- Kutsuda liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles esitama ELi sõjalise staabi konsolideeritud pädevuse

ning nõukogu otsuse ettepaneku, mis kajastab eespool kirjeldatud korda ja millega muudetakse nõukogu otsuseid, mis käsitlevad asjaomaseid ÜJKP missioone.

- Ühendada tsiviilalased ja sõjalised ekspertteadmised peamiste missiooni toetamise valdkondade kohta Brüsselis asuvasse ühisesse toetuse koordineerimisüksusesse, et teha igapäevaselt tööd selle nimel, et veelgi tugevdada ja tõhustada tsiviil-sõjalist koordineerimist ja koostööd ÜJKP tsiviil- ja täitevvolitusteta sõjaliste missioonide operatsioonide plaanimisel ja juhtimisel. See aitaks veelgi kaasa ELi tervikliku lähenemisviisi täielikule rakendamisele, järgides samas asjaomaseid tsiviil- ja sõjalisi käsuliine ning erinevaid rahastamisallikaid.
- Vaadata läbi MPCC ja ühise toetuse koordineerimisüksuse loomine ühe aasta möödumisel nende täielikult toimivaks muutumisest, kuid mitte hiljem kui 2018. aasta lõpuks, tuginedes kõrge esindaja aruandele. See läbivaatamine tuleks ette valmistada täiel määral liikmesriikidega konsulteerides ning see ei tohiks piirata poliitiliste otsuste tegemist.

Nõukogu kiidab ka heaks kontseptsioonikirjelduses sisaldunud ettepanekud strateegiliste prognooside ja järelvalve kohta ning palub, et kõrge esindaja jätkaks nende rakendamist, tehes vajaduse korral koostööd komisjoniga.

Alaline struktureeritud koostöö (PESCO)

6. Nõukogu nõustub, et praeguses probleemses geopoliitilises keskkonnas tuleb Euroopa julgeoleku ja kaitse tugevdamise eesmärgil jätkata tööd kaasava alalise struktureeritud koostöö (PESCO) osas, tuginedes modulaarsele lähenemisviisile. See peaks olema avatud kõigile liikmesriikidele, kes soovivad võtta vajalikke siduvaid kohustusi ja täita kriteeriume, mis põhinevad ELi lepingu artikli 42 lõikel 6 ja artikli 46 ning protokollil nr 10. Nõukogu tunnistab, et PESCO võib oluliselt aidata kaasa ELi ambitsioonitaseme saavutamisele, pidades sealhulgas silmas kõige nõudlikumaid missioone, ja et see võiks hõlbustada liikmesriikide kaitsevõime arendamist ning tõhustada Euroopa kaitsekoostööd, kasutades täielikult ära aluslepingute võimalused. Nõukogu märgib, et PESCO kaudu arendatud võimed on jätkuvalt liikmesriikide omad ja nende kasutuses. Nõukogu tuletab meelde, et liikmesriikidel on vaid üks relvajõud, mida nad saavad kasutada teistes raamistikutes. Nõukogu toonitab liikmesriikide vastutust ja pädevust kaitsevaldkonnas ning rõhutab, et PESCO peaks aitama luua uusi ühiseid jõupingutusi, koostööd ja projekte.

7. Sel eesmärgil kutsub nõukogu liikmesriike, keda toetavad Euroopa välisteenistus ja Euroopa Kaitseagentuur, jätkama tööd selleks, et täiendavalt analüüsida ja arendada:

- Kokkulepet ühisest arusaamast ühiste kohustuste, eesmärkide ja kriteeriumide kohta, tuginedes aluslepingu asjakohastele sätetele, samuti juhtimismudelile.
- Võimalikke projekte ja algatusi, mida liikmesriigid on valmis PESCO kaudu ellu viima (sealhulgas modulaarselt), samaaegselt kasutades käimasolevaid projekte ja võttes uusi kohustusi kaitseinvesteeringute valdkonnas, et lahendada tuvastatud puudujääke ning käsitleda ELi ja liikmesriikide prioriteete võimete valdkonnas; parandada oma relvajõudude siirdavust ja operatiivset kättesaadavust; ning suurendada nende koostalitlusvõimet olemasolevate võimete ühendamise ja jagamise abil.

See töö oleks sisendiks ettevalmistustele, mida tehakse, et töötada välja nõukogule ja kõrgele esindajale esitav teatis ning nõukogu otsus PESCO loomise kohta.

8. Nõukogu märgib, et kuigi tegemist on eraldiseisvate algatustega, tuleb rõhutada vajadust kajastada võimalikke seoseid PESCO ja kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise (CARD) vahel. Nõukogu tunnistab, et on vaja teha täiendavat tööd, et analüüsida võimalikku seost komisjoni ettepanekutega luua Euroopa Kaitsefond, sealhulgas küsimuses, kuidas PESCO projektid ja algatused võiksid saada kasu selle mehhanismidest, ning seda tingimusel, et vastu võetakse otsused fondi loomise ja lõpliku struktuuri kohta.

9. Nõukogu nõustub pöörduma käesoleva küsimuse juurde tagasi 2017. aasta mais, et anda täiendavaid poliitilisi juhiseid võimalike otsuste tegemise kohta.

Kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamine (CARD)

10. Nõukogu tervitab tööd, mida alustati selleks, et töötada välja liikmesriikide juhitava kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise põhimõtted ja ulatus, et süvendada koostööd kaitsevaldkonnas, sealhulgas soodustades võimete arendamist, käsitledes puudusi, ning tagada kavandatavate kaitsekulutuste optimaalsem kasutus, sealhulgas nende sidusus. Nõukogu rõhutab, et on tähtis töötada CARDi kaudu välja struktureeritud viis saavutada Euroopas vajatavad võimed, tuginedes suuremale läbipaistvusele, poliitilisele nähtavusele ja liikmesriikide pühendumusele, vältides samas ebavajalikku täiendavat halduskoormust liikmesriikidele ja ELi institutsioonidele. Nõukogu rõhutab vajadust tagada sidusus CARDi ja NATO kaitseplaneerimise protsessi vahel, kus nõuded kattuvad, tunnistades samal ajal mõlema organisatsiooni erinevat iseloomu ja nende vastavaid kohustusi. Nõukogu rõhutab, et CARD kui üldine vahend peab toetuma olemasolevatele protsessidele ja vahenditele ning neid võimalikult palju ära kasutama ja CARDi puhul tuleks võimalikult palju kasutada ära nende kaudu loodud kättesaadavat teavet.

11. Nõukogu toonitab, et CARD tuleks rakendada vabatahtlikkuse alusel, austades täiel määral liikmesriikide eesõigusi ja kohustusi kaitse, sealhulgas asjakohasel juhul kollektiivse kaitse valdkonnas ja nende kaitseplaneerimise protsesse, ning võttes arvesse väliseid ohte ja julgeolekualaseid väljakutseid kogu ELis.

Nõukogu rõhutab, et on oluline tuua Euroopa võimete maastikule suurem läbipaistvus ja poliitiline nähtavus. Sellega seoses

rõhutab nõukogu, et CARD peaks andma üldise hinnangu võimetega seotud küsimustes, mis aitab nõukogul anda poliitilisi suuniseid. Seetõttu rõhutab nõukogu, et CARD peaks aitama liikmesriikidel saavutada tulemusi kriitilise tähtsusega võimete osas, eelkõige ELi võimearendusplaanis kokku lepitud võimete prioriteetide alusel. Samuti peaks CARD andma liikmesriikide käsutusse foorumi, et kooskõlastada ja arutada oma riiklikke kaitsekavasid (sealhulgas kaitsekulutuste kavad, võttes arvesse Euroopa Ülemkogu poolt 2016. aasta detsembris võetud kohustusi) struktureeritumal viisil, tuginedes süstemaatilise ja pikaajalise kaitsekoostöö poliitikaraamistikus sätestatud vabatahtlikele meetmetele. Võttes teadmiseks, et need on eraldi algatused, tuleks CARDiga tööd teha kooskõlas Euroopa kaitsealase tegevuskava rakendamisega.

12. Nõukogu tervitab mõtet pidada kaitseministrite korra- ja sihipäraseid kohtumisi, algselt iga kahe aasta järel ning sagedamini, kui nii otsustatakse. CARDi puhul peaks olema oluline roll Euroopa Kaitseagentuuril, et esitada kaitseministritele kirjaliku aruande kujul üldine objektiivne hinnang ja toetav analüüs, kasutades seejuures täielikult ära olemasolevaid vahendeid ja toimides ka CARDi sekretariaadina.

13. Nõukogu nõustub eespool esitatud CARDi parameetritega ning kutsub kõrget esindajat / agentuuri juhti üles töötama tihedas koostöös liikmesriikidega juuniks välja üksikasjalikumad ettepanekud CARDi ulatuse, meetodite ja sisu kohta, eelkõige liikmesriikidega toimuva suhtluse osas, pidades silmas ettevalmistuste tegemist CARDi loomiseks 2017. aasta lõpuks. Esimene täiemahuline CARD tuleks rakendada eelkõige läbivaadatud võimearendusplaani prioriteetide ning teiste olemasolevate protsesside ja vahendite põhjal alates 2018. aastast.

Tsiviilvõimete edendamine

14. Nõukogu rõhutab, et on tähtis kiiresti jätkata tööd tsiviilvõimete arendamisel. Nõukogu on üksmeelel, et on vaja tõhustada reageerimisvõimet, et tagada tõhusam, kiire ja paindlik ÜJKP tsiviilmissioonide siirmine, millel on ELi tervikliku lähenemisviisi ühe sambana oluline roll. Sellega seoses võtab nõukogu teadmiseks käimasoleva arutelu, sealhulgas praeguse võimsuse, ekspertide eelnevalt moodustatud erirühmade ja spetsialiseerunud eksperdirühmade ja politsei ja/või muude kutsealade kategooriate kontingentide üle, ning tsiviilreageerimishäire mehhanismi läbivaatamise. Palub kõrgel esindajal ja asjakohasel juhul komisjoni talitustel esitada koostöös liikmesriikidega konkreetseid ettepanekud reageerimisvõime suurendamiseks, pidades silmas nende heakskiitmist enne juunis toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist. Samuti on nõukogu nõus sellega, et on vaja uuesti läbi vaadata Feiras kindlaks määratud ÜJKP tsiviilmissioonide prioriteetsed valdkonnad. Nõukogu rõhutab, et ka selles valdkonnas on tähtis tugevdada ELi ja ÜRO vahelist koostööd, kokkusobivust ja koostalitlusvõimet. Nõukogu pöördub nende küsimuste juurde tagasi mais.

Rakendamine mitmesugustes muudes valdkondades

15. Nõukogu ootab huviga stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi muutmist käsitleva ettepanekuga tehtava õigusloomealase töö kiiret lõpuleviimist, mis oleks oluline saavutus, mis võimaldab ELil tegeleda suutlikkuse suurendamisega tõhusal, vastutustundlikul ja sujuval viisil. Nõukogu tuletab meelde oma 2016. aasta novembri järeldusi vajaduse kohta täita täielikult kõik nõuded, et veelgi toetada partnerriike nendepoolset kriiside ennetamisel ja juhtimisel, sealhulgas nõuded täitevvolituse ÜJKP missioonide kontekstis. Sellega seoses teeb nõukogu üleskutse jätkata käimasolevat ettevalmistavat tööd, mida tehakse selleks, et määrata kindlaks vajadused julgeolekut ja arengut toetava suutlikkuse suurendamise valdkonnas. Nõukogu kordab, et julgeolekut ja arengut toetava suutlikkuse suurendamise algatuse geograafiline kohaldamisala on paindlik, ning teeb üleskutse teha kindlaks ja töötada välja uued projektid. Peale selle tuletab nõukogu meelde oma ettepanekut teha tööd spetsiaalse suutlikkuse suurendamiseks mõeldud rahastamisvahendiga. Suutlikkuse suurendamist julgeoleku ja arengu toetamiseks käsitleb nõukogu 2017. aasta mais uuesti.

16. Nõukogu tervitab esimesi arutelusid ja ootab huviga edasist tööd, mida tehakse kiirreageerimisvahendite, sh ELi lahingugruppide asjakohasuse, kasutatavuse ja siirmise parandamiseks, eelkõige eesmärgiga tugevdada nende modulaarsust, nende ettevalmistust ning nende tõhusat rahastamist. Selle raames tuleks veelgi kaaluda erikorda ja ühiseid kulusid ning muid finantssätteid üldiselt kiirreageerimisoperatsioonide jaoks ja eriti ELi lahingugruppide jaoks.

Nõukogu pöördub mais selle küsimuse juurde tagasi, võttes aluseks kõrge esindaja poolt liikmesriikidega tihedalt konsulteerides esitatavad konsolideeritud ettepanekud. Need ettepanekud võiksid oma finantsaspektide osas aidata kaasa kavandatavale Athena mehhanismi põhjalikule läbivaatamisele, mis on kavas teha enne 2017. aasta lõppu ja mida arutatakse asjaomases raamistikus.

17. Nõukogu kordab uuesti, kui tähtis on teha koostööd oma partneritega, eelkõige ÜRO, NATO, OSCE, Aafrika Liidu, Araabia Riikide Liiga ja ASEANiga, samuti strateegiliste partnerite ja muude partnerriikidega nii meie naabruses kui ka üle maailma, pidades nõuetekohaselt silmas ELi institutsioonilist raamistikku ja sõltumatust otsuste tegemisel ning kaasamise põhimõtet. Sellega seoses tuletab nõukogu meelde vajadust edendada ÜJKP alast partnerlust ning kutsub kõrget esindajat üles esitama enne 2017. aasta maid võimalikud variandid strateegilisema ÜJKP partnerite puhul järgitava lähenemisviisi kohta, nagu on esitatud 2016. aasta novembris vastu võetud nõukogu järeldustes.

18. Nõukogu tervitab läbivaatamist ja korralduslike meetmete võtmist, mida tehti selleks, et edendada ELi tsiviil-sõjalistel luureandmetel põhineva olukorrateadlikkuse parandamist eesmärgiga teha kättesaadavaks teavet strateegilise prognoosi koostamiseks. Nõukogu toetab edasisi meetmeid, pidades silmas tulevast töötajate hulga, logistilise tegevuse ja taristu kasvu, kui seda peetakse vajalikuks, ning pöördub selle küsimuse juurde tagasi juunis.

19. Nõukogu, tuletades meelde vajadust viia 2018. aasta kevadeks õigeaegselt läbi võimearendusplaan, väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Kaitseagentuur töötab praegu välja ettepanekuid ELi võimete arendamise protsessi parandamiseks. Sellega seoses tervitab nõukogu ka sõjaliste vajaduste kataloogi läbivaatamiseks käimasolevat tööd. See töö, mida teevad liikmesriigid Euroopa Kaitseagentuuri raames seoses võimete alaste prioriteetide, teadusuuringute ja tehnoloogia üldiste prioriteetide ning peamiste strateegiliste tegevustega, aitab suunata tulevikus tehtavaid investeeringuid ja loob teavet Euroopa kaitsealase tegevuskava rakendamiseks. Lisaks sellele tuletab nõukogu meelde vajadust rakendada kiiresti Euroopa Kaitseagentuuri raames välja pakutud meetmed, mis on seotud kriitilise tähtsusega võimaldajate ja varustuskindlusega, tuginedes liikmesriikide poliitilistele kohustustele ning programme käsitlevatele ja valdkondlikele lepingutele.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press